

Velikonoční neděle 2023 – kázání

12 Avšak je-li zvěstován–kázán Kristus, protože byl vzkříšen z mrtvých: Jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání!?^A 13 Avšak není-li zmrtvýchvstání – nebyl *a není* vzkříšen¹ ani Kristus! 14 Avšak nebyl *a není-li*² Kristus vzkříšen, je tudíž i to naše zvěstování–kázání^B prázdné *a bezobsažné*³, ba i ta naše víra je prázdná *a bezobsažná*⁴ 15 a dokonce jsme rozpoznáni jako falešní Boží svědkové: protože jsme svědčili proti⁵ Bohu, že vzkřísil Krista, jehož nevzkřísil, pokud tedy nejsou vzkříseni mrtví. 16 Neboť nejsou-li mrtví vzkříseni – nebyl *a není* vzkříšen⁶ ani Kristus! 17 Avšak nebyl *a není-li*⁷ Kristus vzkříšen, [je] ta vaše víra marná *a bezobsažná*⁸ – ještě jste ve svých hříších, 18 tedy *dokonce* i ti, kdo usínají v Kristu,⁹ jsou z(a)traceni... 19 Máme *a měli-li* bychom v Kristu naději pouze v tomto životě –¹⁰ jsme k politování nejvíce ze všech lidí...

20 Avšak nyní *byl a je* Kristus vzkříšen¹¹ z mrtvých – „prvotina“ těch, kdo *usnuli a jsou zesnuli*.¹² 21 Neboť poněvadž prostřednictvím člověka *je tu* smrt, *je tu* prostřednictvím člověka zmrtvýchvstání: 22 tak jako v Adamovi všichni umírají, tak zase v Kristu budou všichni přivedeni k životu! 23 Avšak jeden každý v tom vlastním zařazení: „prvotinou“ *je* Kristus, posléze *ti, kdo jsou* Kristovi,¹³ v jeho *parúsii*–příchodu!

24 Pak *je tu konec*–cíl, kdy Kristus předá¹⁴ království Bohu a Otcí *a* kdy odstraní¹⁵ každou vládu a každou mocnost i sílu.

(1. Korintským 15, 12–24)

Milé sestry a milí bratří!

Za základ pro naše dnešní kázání nám slouží velice známý text apoštola Pavla – já jsem na něj ovšem ještě nikdy nekázal, a tak bych vás dnes pozval, abychom se s tímto textem srovnali v našich myšlenkách společně.

Nedělního rána byl skalní hrob prázdný! – To je základ velikonočního evangelia, jak nám ho podávají všichni čtyři bibliční evangelisté, byť samozřejmě každý ze své perspektivy (tedy jako svá svědectví: buď přímá, anebo už nepřímá). Podivuhodné je, že se zdá **jakoby apoštol Pavel velikonoční příběh o prázdném hrobě vůbec neznal** – mnozí biblisté se proto domnívají, že jelikož je Pavlův list do Korintu původem starší (někdy po r. 55) než evangelia (nejdříve r. 70), nebyla v **době jeho sepsání** minimálně v „pavlovském okruhu“ **tato tradice ještě známa. Pavel s evangelisty sdílí až zvěst o setkání se Vzkříšeným:** „byl zjeven Petrovi, potom dvanácti... a nakonec i mně“ (1Kor 15, 5–8), přičemž

^A Ve verši jsou použity oba základní novozákonní termíny – metafory pro vzkříšení Ježíše Krista:

- sloveso ἐγείρειν – *egeirein* – „vzkřísit (z mrtvých)“ ← pův. „vstávat“, „probouzet se“, „vzbudit se“, „křísit“ &
- sloveso ἀνίστασθαι – *anistanai* – „vstát (z mrtvých)“ ← pův. „vstát“, „vstávat“, „být postaven (před úkol)“, resp. zde subst. ἀνάστασις – *anastasis* – „(zmrtvých)vstání“ ← pův. „vstávání“.

^B **Důležitý termín pro zvěst a její celek a obsah prvotní církve: κήρυγμα – *kérygma* – „zvěst“ ↔ „kázání“** ← pův. „vyhlášení“, „ohlášení“ či „proklamace“; přičemž ve v. 12 již zaznělo sloveso pro tento termín κηρύσσειν – *kéryssein* – „zvěstovat“ ↔ „kázat“ ← pův. „(veřejně) vyhlášovat“, „dávat na vědomí“.

apoštol Pavel používá zvláštní sloveso v pasivu ὄφθη – *óft'he*, které osciluje mezi „byl zjeven“ a „ukázal se“ – mezi *realitou* (a *objektivitou*) a *vizí* (*subjektivitou*). Škoda oněch biblistů! Ale běda těm theologům, kteří odsud vyvozují dogmatické závěry, kterým „na prázdném hrobě nezáleží“, pro které je vzkříšení *vize*, *myšlenka* nebo *idea*, kteří vzkříšení z dějin (jako dějinný okamžik) přesouvají pouze do mysli prvních učedníků (jako jejich vizi).

Paradoxně Petr Pokorný, můj profesor biblistiky, považovaný za „velmi liberálního“, mě přesvědčil, že **apoštol Pavel velikonoční Evangelium v té podobě, jak ho později zapsali evangelisté, znal**, poněvadž Pavlova zvěst (srov. 1Kor 15, 3b–5) je vystavěna paralelně ke zvěsti evangelistů (srov. Mk 16, 6–7), vždyť Pavel výslovně mluví o „třetím dni“... Pavel zde však popisuje svou zkušenost víry, k té prázdný hrob patřil, ale nikoli přímo, protože v onu neděli ráno u něj Pavel nebyl (a být nemohl). **Apoštol se navíc vymezuje právě proti nepochopením a špatným interpretacím vzkříšení, nikoli nepodobným těm výše uvedeným!**

Pro apoštola Pavla je však důležitá jiná otázka: **Jak se Kristovo vzkříšení týká mě!? Je naděje plynoucí z Ježíšova vzkříšení i mou vlastní nadějí!?** Pro Pavla je tu ovšem ještě jedno důležité ALE, a sice otázka: **Jsou to všechno jen „přejaté věci“, anebo je to hluboká intenzivní osobní zkušenost mé vlastní víry!?** Odpověď by byla, že **se mě to musí dotknout a dotýkat, právě proto, že se mě to týká!** Náš spolubratr Jaromír říkává, že „v každém z nás musí být kousek pietisty“; náš reformátor Martin Luther má mezi svými *sola* také *sola experientia* – „pouze zkušeností“, Apoštol je zde ovšem „ten první a největší pietista“!

V *Apoštolském vyznání víry* (pravda text pozdější, nežli tento) **vyznáváme: „Věříme... v těla z mrtvých vzkříšení / vzkříšení těla.“ Vzkříšení není jen *diskontinuita* a *nová kvalita našeho bytí*; vzkříšení má také *kontinuitu* s *vezdejší* pobytem a *naší existencí v tomto světě!*** Nevíme přesně, co si mysleli a co hlásali tehdejší Apoštolovi oponenti z řad korintského církevního sboru ani, jak byli početní, ale s ohledem na náš text a řecko-římské pozadí Korinta si lze představit několik možností.

- (1) Po smrti „je černo a konec“ – „žádný věčný / posmrtný život není“, ale „Kristovo zmrtnýchvstání“ je dobrá idea, jak řídit svůj život tady a teď... takový *protosekulární humanismus*. Apoštol kontruje slovy: „Máme-li v Kristu naději pouze pro tento život – jsme k politování nejvíce ze všech lidí!“ Asi to zní dost odvážně a nadneseně, ale dávají skutečnosti jako *oběť* a *sebe-oběť* smysl bez přesahu, aniž překračují hranice smrti (a smrtelnosti)?
- (2) „Kristovo vzkříšení je jedinečný princip a vyšší nauka, kterou můžeš následovat...“ Klasická antický představa, že tělo je vězení duše, kterou je zapotřebí osvobodit z pout tělesnosti. Apoštol si však dává záležet, aby ukázal, že Kristovo vzkříšení není jedinečné, ale sice časově a kvalitou první, ovšem přece univerzální, tedy týkající se i nás! V Ježíšově vzkříšení, které má kontinuitu, nabývá nového významu a má kontinuitu i naše tělesnost.
- (3) „Vždyť vzkříšení už nastalo – *parísie* už je tady a ten, kdo dobře a správně věří už nezemře!“ Jak sektářsky pošetilé! „On zemřel, tak to zřejmě špatně věřil!“ Naštěstí ti, kdo zastávali takovýto názor se dříve či později, nejvýše v řádu desetiletí, mohli přesvědčit o jeho nepravdivosti.
- (4) „Vzkříšení je hezká myšlenka a tvůrčí idea církve... a tak mohlo Kristovo tělo zůstat klidně v hrobě!“ Nikoli, rozhodně ne *theologii plného hrobu!*

Přátelé Kristovi!

Apoštol nás učí, že **Ježíšovo vzkříšení a naše vzkříšení jsou spojené nádoby, které nejde oddělovat...** nelze jedno popírat, prohlašovat za vizi, nahrazovat naukou o dalším životě duše atd., aniž bych se zároveň téhož nedopouštěl na druhém. V pohledu na vzkříšení je vedle *diskontinuity s vezdejšíím bytím*, důležitá také *kontinuita*, neboť jen tak dostávají a mohou mít vztahy a hodnoty z tohoto světa opravdový smysl (zvláště ony pavlovské *víra, naděje, láska*, ale také třeba *svoboda*), jsou-li skrze vzkříšení vtaženy do věčnosti. Takle kontinuita je nesmírně důležitá proto, že **má osobní naděje se vždy může pojit jen s tím, co se mě osobně týká a dotýká.**

JE TU VZKŘÍŠENÍ – DOBŘE TO DOPADNE!

- ¹ Pf., které tlumočím pomocí jednoduchého hendiadys, abych vyjádřil jak minulý děj („byl vzkříšen“), tak aktuální stav („je vzkříšen“).
- ² Viz pozn. 1.
- ³ Hendiadys pro oba významové odstíny adj. κενός – *kenos*.
- ⁴ Viz. pozn. 3, zde v ♀ tvaru.
- ⁵ Pavlova oblíbená předložka κατά – *kata* + *gen.*, která zde má svůj menšinovější význam proti (resp. se sem právě tento její možný význam hodí).
- ⁶ Viz pozn. 1.
- ⁷ Viz pozn. 1.
- ⁸ Srov. pozn. 3, tentokrát je použito jiné adj. μάταιος – *mataios* (zde ♀ tvar μάταια – *mataia*), pro jehož překlad volím opět hendiadys, abych ukázal synonymitu i rozdílnost.
- ⁹ Part. prez. → VV vztažná.
- ¹⁰ Part. pf., které vyjadřuje okolnost → v ČJ ind. min. času + kond. přít. času, poněvadž okolnost už vyjadřuje použitá podmínková spojka εἰ – *ei*.
- ¹¹ Viz pozn. 1.
- ¹² Part. pf. → VV vztažná; pf. tlumočím pomocí slovní hrátky s hendiadys, abych vyjádřil jak minulý děj („usnuli“), tak aktuální stav („jsou zesnuli“).
- ¹³ Větu chápu jako konstrukci s nevyjádřeným part. od slovesa *být* (což je pro starořečtinu běžné): part. → VV vztažná.
- ¹⁴ Podmíněný, resp. budoucí (zatím ireální) děj: konj. prez. → v ČJ jako ind. fut.
- ¹⁵ Viz pozn. 14.

(Cranach-ovská škola, Neue Stiftkirche v Halle, Magdalenin oltář, 1520–1525)

- ¹ Pf., které tlumočím pomocí jednoduchého hendiadys, abych vyjádřil jak minulý děj („byl vzkříšen“), tak aktuální stav („je vzkříšen“).
- ² Viz pozn. 1.
- ³ Hendiadys pro oba významové odstíny adj. κενός – *kenos*.
- ⁴ Viz. pozn. 3, zde v ♀ tvaru.
- ⁵ Pavlova oblíbená předložka κατά – *kata* + *gen.*, která zde má svůj menšinovější význam proti (resp. se sem právě tento její možný význam hodí).
- ⁶ Viz pozn. 1.
- ⁷ Viz pozn. 1.
- ⁸ Srov. pozn. 3, tentokrát je použito jiné adj. μάταιος – *mataios* (zde ♀ tvar μάταια – *mataia*), pro jehož překlad volím opět hendiadys, abych ukázal synonymitu i rozdílnost.
- ⁹ Part. prez. → VV vztažná.
- ¹⁰ Part. pf., které vyjadřuje okolnost → v ČJ ind. min. času + kond. přít. času, poněvadž okolnost už vyjadřuje použitá podmínková spojka εἰ – *ei*.
- ¹¹ Viz pozn. 1.
- ¹² Part. pf. → VV vztažná; pf. tlumočím pomocí slovní hrátky s hendiadys, abych vyjádřil jak minulý děj („usnuli“), tak aktuální stav („jsou zesnuli“).
- ¹³ Větu chápu jako konstrukci s nevyjádřeným part. od slovesa *být* (což je pro starořečtinu běžné): part. → VV vztažná.
- ¹⁴ Podmíněný, resp. budoucí (zatím ireálný) děj: konj. prez. → v ČJ jako ind. fut.
- ¹⁵ Viz pozn. 14.